

Nota voor Gedeputeerde Staten

Natuur & Water

Stuknummer					
	DOC-00198798				

Onderwerp Situatie Wolven in Limburg

Behandeld

Datum 24 november 2021

Bijlage(n)

1. Mededeling portefeuillehouder 'situatie wolven in Limburg'
2. Beantwoording brief 'Wolf GW1625m'
3. Ontvangen brief 'GW1625m'

Afschrift

0. Samenvatting

In deze nota wordt voorgesteld om een mededeling portefeuillehouder te versturen, met als doel: PS op de hoogte te kunnen stellen van de situatie met betrekking tot wolven in Limburg. De thema's die hierin aan bod komen zijn 'huidige situatie, wolf De Groote heide, en Limburg', het interprovinciaal wolvenplan, en het voortzetten subsidieregeling preventieve maatregelen. In een brief aan GS en PS, ontvangen in het voorjaar van 2021, werd de wolf in Limburg een probleemwolf genoemd. Ook het beantwoorden van deze brief maakt onderdeel uit van deze nota.

1. Beoogd resultaat (output/outcome)

- PS op de hoogte stellen van de situatie met betrekking tot wolven in Limburg.
- beantwoorden van de brief 'Wolf GW1625m'

2. Toelichting

Sinds eind maart 2020 is er een mannelijke wolf aanwezig in een provinciegrensoverschrijdend leefgebied "Groote Heide", globaal gelegen tussen de Strabrechtse Heide en Het Weerterbos. Met bijgevoegde mededeling portefeuillehouder worden de Staten geïnformeerd over de gevolgen van de aanwezigheid van dit dier op het vlak van beheer en schadepreventie. Daarnaast wordt er in de mededeling op ingegaan dat op interprovinciaal niveau het Interprovinciaal Wolvenplan wordt herzien. Om de Staten alvast mee te nemen in aanstaande beleidskeuzes in dat plan wordt hierop ook ingegaan in de mededeling.

Brief

In mei 2021 heeft de heer een brief aan PS en GS gericht waarin hij zijn zorgen uit over de volgens hem 'probleem wolf GW1625m.' in deze brief vraagt hij het volgende: 'GW1625m dient aangemerkt te worden als niet meer te corrigeren probleemwolf met grote risico's voor gehouden vee en voor het draagvlak van de wolf in ons land. Door het traject dat nodig is voor afschot nu te starten en dat afschot zo snel mogelijk uit te voeren wordt voorkomen dat het gedrag over wordt gebracht op toekomstig nageslacht. Het zou hier gaan om een probleem wolf aangezien werd aangenomen dat deze over hekken wist te springen en veelvuldig vee aanviel. Beantwoording op deze brief is opgesteld (bijlage 2) waarin de situatie en het huidige handelingsperspectief wordt toegelicht. Ondanks een lange doorlooptijd is het gewenst om deze brief alsnog te kunnen beantwoorden.

3. Bestuurlijke aandachtspunten

Het onderwerp 'Wolf' krijgt veel aandacht in de media en bij de actualisatie van het interprovinciaal wolverplan is te verwachten dat er politieke vragen over zullen komen. Het voorstel is daarom Proactief de staten te informeren.

4. Relatie met Programmabegroting

Het soortenbeschermingsbeleid valt onder programma 3.8 Natuur, product 3.8.1 Natuur, evenals het Faunabeheer en de faunaschadevergoedingen. Voor dit product is conform de programmabegroting de volgende taakverdeling afgesproken: Bestuurlijk opdrachtgever: Gabriëls; Ambtelijk opdrachtgever: Timmer; Ambtelijk opdrachtnemer: Salomons.

5. Juridische aspecten

De Provincie is verantwoordelijk voor het beleid ten aanzien van wolven, in relatie tot bescherming, beheer, schadepreventie en tegemoetkoming in schade.

Bescherming wolf

De wolf is - voor zover van belang voor Nederland - opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijnsoorten (hierna: Hrl). Het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten die zijn opgenomen op Bijlage IV Hrl, is opgenomen in art. 12 Hrl., dat de lidstaten ertoe verplicht om de nodige maatregelen te treffen voor de instelling van een systeem van strikte bescherming van de in bijlage IV vermelde diersoorten (waaronder de wolf) in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Dit beschermingsregime is in Nederland geïmplementeerd in art. 3.5 Wet natuurbescherming (hierna: Wnb).

De reikwijdte van het beschermingsregime wordt allereerst bepaald door de betekenis van 'natuurlijk verspreidingsgebied'. Vervolgens wordt de reikwijdte van het beschermingsregime nader bepaald door het stelsel van verbodsbepalingen dat door de lidstaten in uitvoering van art. 12 Hrl moet worden verankerd in nationale regelgeving.

Deze verbodsbepalingen hebben betrekking op:

- a) het opzettelijk vangen of doden van in het wild levende specimen van Bijlage IV-soorten;
- b) het opzettelijk verstoren van die soorten, vooral tijdens de perioden van voortplanting, afhankelijkheid van de jongen, overwintering en trek;
- c) het opzettelijk vernielen of rapen van eieren in de natuur;
- d) de beschadiging of de vernieling van de voortplantings- of rustplaatsen.

Het doel van het beschermingsregime is het bereiken en behouden van een goede staat van instandhouding van soorten. Het middel waarmee dat moet worden bereikt, is de bescherming van individuele exemplaren en hun voortplantings-, rust- en verblijfplaatsen. De bescherming krijgt dan ook gestalte in een stelsel van verbodsbepalingen waarin handelingen ten aanzien van individuen en hun verblijfplaats worden verboden.

Uitzonderingen op het beschermingsregime

Op grond van art. 16, eerste lid Hrl kan – binnen strikte randvoorwaarden - toestemming worden gegeven om af te wijken van de in art. 12 Hrl opgenomen verbodsbepalingen. Art. 16 Hrl is geïmplementeerd in art. 3.8 en 3.9 Wnb.

Conform art 3.8, vijfde lid Wnb. Moet aan de volgende cumulatieve (dus alle!) voorwaarden worden voldaan, om een ontheffing of vrijstelling te kunnen verlenen:

a. de uitzondering is nodig:

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden en wateren en andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van deze soorten, alsmede voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten;

b. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor alle hiervoor genoemde uitzonderingsmogelijkheden geldt dat 'met toestemming afwijken van Europese wetgeving' maatwerk is. Uit jurisprudentie van het Hof van Justitie volgt dat het gaat om een uitzonderingsregeling die strikt moet worden uitgelegd. Een autoriteit die het besluit neemt moet voor elke afwijking bewijzen dat aan de gestelde voorwaarden is voldaan. Elke ingreep die de beschermde soorten raakt wordt slechts toegestaan op basis van besluiten die steunen op een nauwkeurige en treffende motivering die verwijst naar de in de richtlijn genoemde redenen, voorwaarden en vereisten. Een uitzondering moet dus een concrete en gerichte toepassing vinden, teneinde tegemoet te komen aan nauwkeurige vereisten en specifieke situaties. Zoals hiervoor al is opgemerkt, worden meer eisen gesteld aan de onderbouwing van een uitzondering naarmate de inbreuk verderstrekkende gevolgen heeft voor (de populatie van) een soort. De Europese Commissie wijst er daarbij op dat het verlenen van toestemming om een inbreuk te maken op het beschermingsregime al een 'last resort' is. Deze inbreuk mag ook niet verder gaan dan strikt noodzakelijk.

Samengevat kan worden gesteld dat het afwijken van de verbodsbepalingen door het doden van wolven de meeste vergaande optie van beheer vormt, die derhalve als inbreuk op de bescherming van de individuele wolf het meest uitgebreid moet worden gemotiveerd en aan de hierboven genoemde voorwaarden moet voldoen. Bevoegd gezag voor de ontheffingverlening in probleemsituaties is het college van GS.

6. **Inkoop- en aanbestedingsaspecten**
n.v.t.
7. **Financiële en cofinancieringsaspecten**
n.v.t.
8. **Relatie met aanpak coronacrisis**
n.v.t.
9. **Arbeidsmarktbeleid**
n.v.t.
10. **Effecten op CO₂ en stikstof emissies**
n.v.t.
11. **Digitalisering**
n.v.t.
12. **Formatieve aspecten**
n.v.t.
13. **Samenwerking/afstemming andere clusters**
n.v.t.
14. **Voorstel**

provincie limburg

- In te stemmen met: mededelingen portefeuillehouder inzake Situatie Wolven in Limburg (Bijlage 1).
- beantwoording brief van dhr. [REDACTED] 'Wolf GW1625m' (Bijlage 2).